

Yritysyhteistyö Oulun ammattikorkeakoulussa matkailualan näkökulmasta

Siltavirta Katta

21.5.2018 ::

Yritysyhteistyön tulee olla luonteva osa yritysten, opiskelijoiden ja ammattikorkeakoulun työskentelyä. Sen merkitys tulevaisuudessa tulee olemaan yhä merkittävämpi osana opiskelijan asiantuntijana kehittymistä. Tähän tulee kytkeä mukaan yritysten, ammattikorkeakoulun ja opettajienkin saama hyöty yritysyhteistyöstä.

Suomen kansantaloudelle matkailulla on yhä suurempi merkitys. Alalle syntyy uusia yrityksiä, infrastruktuuria, työpaikkoja ja toimeentuloa. Suomen bruttokansantuotteesta matkailutoimialan osuus on 3,8 %. Matkailu on ventialoista ainoa, jonka maksama arvonlisävero jää Suomeen. Arvonlisäverotuloja syntyy puolitoista kertaa enemmän kuin elintarviketeollisuudesta ja jopa kaksi kertaa enemmän kuin maataloudesta. Vuonna 2014 vientiin rinnastettavan matkailutulon suuruus oli yli neljä miljardia. Se on suurempi kuin Suomen kaikki korkean teknologian vienti yhteensä. Ala työllistää 140 000 työntekijää Suomessa. Yksityisillä palvelualoilla yli 11 % työskentelee matkailun parissa. Työntekijöistä 30 % on alle 26-vuotiaita nuoria. ^[1] Vuoteen 2025 mennessä alan odotetaan tuottavan 30 000–40 000 uutta työpaikkaa ^[1].

Oulun ammattikorkeakoululla on vahva alueellinen vaikuttavuus. Vuosiin 2017–2020 ajoittuvassa strategiassa painotetaan Oulun ammattikorkeakoulun arvoina yhteisöllisyyttä, työelämäkumppanuutta, kehittymishalukkuutta ja tuloksellisuutta. ^[2] Alueellisen kehittämisen näkökulmasta voitaneen todeta näiden luovan alueelliselle kehitykselle ja yritysyhteistyölle hyvän pohjan.

Elinvoiman ja hyvinvoinnin alueellisena luojana ammattikorkeakoulujen tulee pystyä vastaamaan alueen elinkeinoelämän tarpeisiin. Siksi on tärkeää pystyä luomaan hyvät yhteydet sidosryhmiin ja saada heidän kanssa luonteva keskustelukulttuuri. Verkostoitumisen avulla yrityksiltä saadaan toimeksiantoja opiskelijoille, opiskelijat ja opettajat verkostoituvat ja osaaminen kehittyy kaikilla yritysyhteistyön osapuolilla.

Yritysyhteistyön merkitys eri osapuolille

Verkostojen luominen ja työelämälähtöisyys ovat edellytyksenä tämän päivän korkeatasoiselle ammatilliselle koulutukselle, jotta oppilaitokset pystyvät kouluttamaan osaajia työelämään. Koulutuksen ja osaamispalvelujen tulee vastata työelämän ja opiskelijoiden muuttuviin tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjän yhtenä tehtävänä on kehittää työpaikalla tapahtuvaa oppimista, oppimisympäristöjä ja osaamisen osoittamismuotoja työelämän ja muiden sidosryhmien kanssa yhdessä. ^[3] Yritysyhteistyöllä haetaan hyötyä korkeakoulun, yrityksen ja opiskelijan tarpeisiin. Yritysyhteistyöstä hyötyy myös opettaja oman osaamisensa kehittymisen myötä.

Vihervaaran ^[4] mukaan yritysten motiivit korkeakoulu yhteistyöhön vaihtelevat. Yritykset sitoutuvat yhteistyöhön yleensä silloin, kun heillä on intressi rekrytoida uusia henkilöitä, halu vaikuttaa tulevien työntekijöiden osaamiseen, yhteistyöllä on hyvä hinta-laatusuhde, yhteistyölle on tarpeeksi matala kynnys, yhteistyö on nopeaa ja vaivatonta aloittaa ja yritys saa yhteistyöstä uusia ajatuksia ja ideoita omaan toimintaansa. Nämä motiivit näkyivät myös tätä artikkelia varten haastateltujen yritysedustajien vastauksissa. Yrityksillä tulee olla, kuten aiemmin jo todettiin, jokin syy tai tarve yhteistyön aloittamiseen. Edellä mainittujen syiden lisäksi yhteistyön aloittamiseen voi kannustaa yrityksen hakema kasvu tai yritys haluaa turvata saavuttamansa markkina-aseman. ^[5] Ammattikorkeakoulun rooli on olla apuna yrityksen kehitystyössä ja tarjota opiskelijaresurssia auttamaan tavoitteiden saavuttamisessa. Opiskelijoiden kanssa tehtävän yhteistyön mahdollisuuksina yrittäjät näkevät uusien asiakasryhmien löytämisen tai palveluiden kehittämisen. Nämä toimeksiannot voivat olla projekteja, opinnäytetöitä tai harjoittelupaikkoja, jotka konkretisoituvat työpaikaksi asti.

Yritysyhteistyöstä saavutettava hyöty

Matkailuala tarvitsee koulutettua henkilökuntaa ja ottaa mielellään apua eri toimijoilta toiminnan kehittämisen tueksi. Toiminnan kehittäminen vaatii myös yritysten sitoutumista opiskelijan tueksi, jotta opinnäytetöille ja projektitöille saadaan tekijöitä. Vastaavasti yritykset voivat löytää opiskelijoita harjoittelijoiksi ja sitä kautta opiskelija voi jopa työllistyä yritykseen. Yrityksiä kontaktoimalla saatiin tietoa matkailualan tarpeista Oulun seudulla ja lukuisia yhteistyömahdollisuuksia avautui. Nämä tulokset esitellään myöhemmin.

Yritysyhteistyön merkitys opetuksessa korostuu entisestään, kun opiskelijoista halutaan saada yhä valmiimpia asiantuntijoita työelämän palvelukseen. Tämän kaltainen yhteistyö hyödyttää sekä opiskelijaa ja yritystä. Oppilaitosten yhteistyökumppaneiksi voidaan määrittää myös julkiset organisaatiot, yhdistykset ja säätiöt. Voidaan todeta, että yritysyhteistyö on merkittävä osa opiskelijoiden ammatillista kasvua. Yritysyhteistyö tarjoaa Vihervaaran mukaan opiskelijalle mahdollisuuden päästä sisään häntä kiinnostavaan yritykseen tai alalle ja mahdollisuus löytää hyvä työpaikka valmistuttuaan. Yritykset arvostavat myös käytännön kokemusta omaavia opiskelijoita. Kokemus on hyvä hankkia jo opiskeluaikana. Työelämän vaatimukset nykypäivän osajille eivät täyty, jos osaaminen hankitaan vasta valmistuttua. [41] Tähän tarpeeseen tullaan jatkossa vastaamaan Oulun ammattikorkeakoulun (Oamk) liiketalouden koulutusohjelmissa siten, että opiskelija pystyy paremmin yhdistämään työn ja opiskelun.

Yritysyhteistyön menestykseen korkeakoulun sisällä vaikuttaa opettajien yritysverkostot ja halu olla yhteydessä yrityselämään, hyödyntää näitä verkostoja ja kehittää yritysten kanssa toimivia kokonaisuuksia erillisille opintojaksoille. Yritysyhteistyön menestyksellisyttä tulisi tukea myös korkeakoulun sisällä. Yritysyhteistyön kautta tuleville toimeksiannoille tulee saada tekijöitä. Näin yritysyhteistyökurssit esimerkiksi työelämälähtöisinä projekteina tulisi kytkeä osaksi opiskelijoiden pakollisia opintoja. Vihervaaran [41] mukaan yhteistyö luo molemminpuolista oppimista yhteistyön jokaiselle osapuolelle ja yritysyhteistyökumppani paineistaa sekä opiskelijat että opettajat tekemään asioita uusilla tavoilla.

Käytetyt menetelmät ja tulokset

Tätä artikkelia varten ammattikorkeakoulujen yrittäjyyden ja liiketalouden opettajilta kysyttiin sähköpostilla heidän organisaatioissa käytössä olevista yritysyhteistyömenetelmistä ja siitä, millä tavalla opiskelijat saadaan valitsemaan yritysten aiheita projekti- tai opinnäytetöihinsä. Lisäksi benchmarkattiin ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmia etsimällä niistä yritysyhteistyötä ja työelämäyhteistyötä tukevia opintojaksoja. Tutkimusta varten tavattiin myös matkailualan yritysduustajia ja heiltä saatiin haastattelujen kautta selvitettyä tarpeita yritysyhteistyön aloittamiseen.

KUVIO 1. Käytetyt menetelmät

Opiskelijoille toimeksiannot kohdennettiin intranetin ja suoraan opettajien kautta. Yritysyhteistyön yksi merkittävä tekijä on myös se, että organisaation opettajille kerrotaan myös aktiivisesti näistä. Onnistumisen kannalta on tärkeää, että opettajatkin jakavat opiskelijoille tietoa näistä toimeksiannoista. Toimeksiantojen tulee olla myös helposti löydettävissä organisaation nettisivuilta.

Yrityksiä tapaamalla ja haastattelemalla saatiin yhteensä 11 opinnäytetyötä kolmelta eri yritykseltä. Lisäksi opiskelijoille tarjoutui harjoittelupaikkoja (taulukko 1). Aiheita on myös jaettu pienemmiksi kokonaisuuksiksi soveltuville opintojaksoille projektitoiksi, jotta yritykset saisivat tuloksia aikaan ja haluaisivat jatkaa yhteistyötä tulevaisuudessakin.

TAULUKKO 1. Toimeksiantojen määrät ja toteumat

Yritysyhteistyön muoto	Toimeksiantojen määrä (kpl)	Toimeksiantoja tarjonneiden yritysten määrä (kpl)	Opiskelija aloittanut opinnäytetyön tai harjoittelun (kpl)
Opinnäytetöitä	11	3	3
Harjoittelupaikkoja	3	2	1

Sähköpostikysely lähetettiin yhdeksään eri ammattikorkeakouluun. Heiltä kysyttiin, minkälaisia yritysyhteistyön muotoja heillä on käytössä ja miten opiskelijat saadaan tekemään työelämälähtöisiä projekteja. Saaduista vastauksista käy ilmi Oamkissakin havaittu ongelma. Yrityksiltä tulevia aiheita ei joko nähdä kiinnostavina tai niitä ei haluta tehdä ilmaiseksi. Osa ammattikorkeakouluista on ratkaissut ongelman sillä, että opintoihin sisällytetään pakollisia projektiopintojaksoja. Erään haastatellun mukaan näitä opintojaksoja ei voi korvata esimerkiksi omalla toimeksiannolla, vaan opiskelijan tulee valita aihe koulun projektipankista. Poikkeuksen voi tehdä ainoastaan, jos opiskelijalla on oma liikeidea. Parhaimmat tulokset on saatu ammattikorkeakouluissa, joissa toimeksiannot on kytketty osaksi opintojaksoja.

Selvitykseen benchmarkattiin viiden eri ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmia. Näistä neljässä opiskelijat tekevät työelämälähtöisiä projekteja osana opintojaan. Vain yhdessä opiskelijoiden oli pakko tehdä osa projektiopinnoista yrityksiltä tulleiden toimeksiantojen pohjalta.

Miten yritysyhteistyö saadaan vielä toimivammaksi?

Jotta yritysyhteistyö saadaan todella kannattavaksi, täytyy ammattikorkeakoulujen miettiä yritysyhteistyöprosessi kokonaisuutena kaikkien osapuolien kanssa. Mitä yhteistyö vaatii? Kuka sitä koordinoi? Missä yhteistyömahdollisuuksista mainostetaan opiskelijoille, yrityksille ja muille? Yritysten kanssa toimivalla opettajalla pitää olla resurssia ja halua olla yhteistyössä yrityksen kanssa. Yrityksiä pitää ohjeistaa, kuinka houkutteleva toimeksianto tehdään ja kertoa, millä tavalla opiskelijoita voidaan sitouttaa paremmin tekemään työnsä.

Opiskelijoille tulee painottaa ensimmäisestä opiskelupäivästä lähtien verkostojen merkitystä ja pientenkin yritysten potentiaalia tulevana työnantajina. Näissä on mahdollista kartoittaa omaa asiantuntijana kasvua tekemällä yrityksille työelämälähtöisinä projekteina oikeita toimeksiantoja kuvitteellisten casejen sijasta.

Opettajien tulee huomioida oman osaamisen karttuminen ja oman alan uusista tuulista ajantasalla pysyminen. Samalla opettajan yrittäjämäiset taidot ja opetuksessa käytettävien pedagogisten menetelmien osaaminen voimistuu. Opettajalla on myös suuri vastuu niin opiskelijoille kuin yrityksillekin projekteista.

Yritykset saavat osaavaa työvoimaa ja uusia ideoita liiketoiminnan kehittämiseen. Yritys voi hyötyä yhteistyöstä äärettömän paljon, jos yritys sitoutuu yhteistyöhön. Yhteistyön kautta yritys voi saada organisaatioonsa juuri oikeanlaisen henkilön. Yritykset voivat myös kohdata osaavasta henkilöstöstä pulaa. Avoimet työpaikat ja työnhakijoiden osaamistarpeet eivät kohtaa. Yritystenkin tulisi olla aktiivisesti yhteydessä ammattikorkeakouluihin ja kertoa omista tarpeistaan. Yrityksiä kiinnostaa yhteistyöstä saatava hyöty.

Ammattikorkeakoulu hyötyy yritysyhteistyöstä, kun se täyttää omaa perustehtäväänsä eli tuottaa omalla alueella asiantuntijoita työelämän käyttöön. Hyvä maineisen organisaatio pystyy rakentaa yhteistyöstä entistä hedelmällisempää ja syvempää sekä olla apuna matkalla kasvuyritykseksi. Ammattikorkeakoulun tulee myös kartoittaa oman alueen kipupisteitä eli minkälaisesta osaamisesta yrityksissä on puutetta ja vastata tällaiseen kysyntään täsmäkouluttamalla koulutettuja ihmisiä. Tällaista tietoa saadaan kartoittamalla aktiivisesti alueen yrityksiä ja löytämällä sieltä piilossa olevia tarpeita henkilöstön osaamispuutteista.

Yhteenveto

Alueellisesti Oulu tarvitsee uusia työpaikkoja ja yrityksiä. Matkailualalle sinänsä ei tarvitse luoda uutta alakohtaista koulutusta, vaan alan tarpeisiin voitaisiin luoda yleistä palveluliiketoimintaa ja palveluiden

kehittämiseen keskittyvää koulutusta esimerkiksi täydennyskoulutuksena. Se palvelisi samalla koko palvelusektoria. Tällä hetkellä Oulun ammattikorkeakoulussa pohditaan palveluliiketoimintaan suuntauvan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon aloittamista vuonna 2019.

Osa yrityksistä ei halua aloittaa yhteistyötä. Syynä tähän pidetään muun muassa resurssiongelmia. Pienissä yrityksissä ei koeta olevan aikaa tai osaamista opiskelijoiden ohjaamiseen. Yritysyhteistyön onnistumisen edellytyksinä voidaankin pitää yrittäjän kykyä ja resursseja. Myös yrittäjän odotukset vaikuttavat. Osalla yrittäjistä oli valmiiksi sellainen käsitys, että "ei opiskelijoista ole mihinkään". Tämä on huolestuttava asia. Organisaation tulee ennen työelämäharjoitteluita ja yritysyhteistyön aloittamista kyetä tarkastamaan yrittäjän odotukset yhteistyölle ja vastaavasti todentamaan opiskelijan riittävä osaaminen. Näiden tulisi käydä yhteen, että karikoilta vältetään.

Yritysyhteistyö tulisi myös nivoa entistä luontevammin osaksi opetussuunnitelmia. Yksi vaihtoehto on sisällyttää erilaiset projektikurssit pakolliseksi jokaiselle tutkinto-opiskelijalle. Näillä kursseilla tehtäisiin vain yrityksistä tulleita toimeksiantoja. Tämä asettaa myös haasteita toiminnalle. Sekä opettajan että yrityksen edustajan tulee olla sitoutuneita projektiin, jotta opiskelijat kokevat kurssin mielekkääksi. Toimeksiannolla tulee olla selkeät tavoitteet ja aikataulu. Tämän lisäksi yrityksen tulee olla valmis antamaan aikaansa toimeksiannon esittelyyn ja opiskelijoiden tuotosten kommentointiin.

Ammattikorkeakoululla on muutenkin loistavat edellytykset tarjota opiskelijoiden osaamisen kautta monialaisia osaajatiimejä yritysten käyttöön. Tällaista on jo käytössä ylemmissä ammattikorkeakoulututkinnossa ja OamkLabs:ssa. Tämä voisi tuoda lisäarvoa myös perusopiskelijoille. Tarpeeseen tultaneen vastaamaan vuoden 2019 alusta. Kaikille liiketalouden opiskelijoille tulee pakolliseksi opetussuunnitelmaan yhdeksän opintopisteen laajuinen Liiketoiminnan kehittäminen -opintojakso. Opintojaksosta projektien osuus on kuusi opintopistettä ja viestinnän kolme. Tämä on merkittävä asia yritysyhteistyön menestyksen kannalta.

Kaiken kaikkiaan yritysyhteistyö avaa ovet opiskelijoiden verkottumiseen ja asiantuntijana kasvuun jo opiskeluaikana. Opettajat saavat ajantasaista tietoa oman alan kehityksestä ja yritysten tarpeista. Ammattikorkeakoulu organisaationa tukee perustehtävänsä mukaisesti alueen yrityksiä ja alueellista kehittymistä. Matkailuala ja yleensä ottaen alueen yritykset hyötyisivät yhteydenotoista, joissa yrityksiltä kerättäisiin tietoa osaamisvajeista työvoiman osalta. Näin ammattikorkeakoulu voisi ketterästi toimien tarttua tähän yhteiskunnalliseen ongelmaan, ja täsmäkouluttaa yritysten tarpeisiin työvoimaa nopeammalla syklillä, kuin mihin koulutusohjelmat ehtivät vastata. Näin saataisiin niin sanottu kohtaanto-ongelma selätettyä. Mielestäni asia on mielenkiintoinen, ja tätä voisi tutkia useammassakin opinnäytetyössä.

Lähteet

1. ^{^ ab}Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa. 2018. Matkailun merkitys kansantaloudelle. Hakupäivä 9.2.2018.
<https://mara.fi/toimiala/matkailu-ja-ravintola-ala-lyhyesti/matkailu-2>
2. [△]Oulun ammattikorkeakoulu. 2016. Elinvoimaa ja hyvinvointia pohjoiseen. Oulun ammattikorkeakoulun strategia 2017–2020. Hakupäivä 9.2.2018.
<http://www.oamk.fi/strategia/>
3. [△]Antila, M-L. 2010. Oppilaitoksen ja työelämän välinen yritysyhteistyö koulutuksen järjestäjän näkökulmasta. Laajennetun työssäoppimisen kokeilut, verkostotapaaminen. Tampere 19.4.2010. Hakupäivä 27.3.2018.
<https://www.slideshare.net/NinaEskola...>
4. ^{^ abc}Vihervaara, T. 2015. Yritysyhteistyö opetuksessa. Käytännön käsikirja yliopistoille ja yrityksille. Helsinki: Nordprint.
5. [△]Thorelli, H. 1986. Networks: between markets and hierarchies. Strategic Management Journal 7 (1), 37–51.

Metatiedot

Nimeke: Yritysyhteistyö Oulun ammattikorkeakoulussa matkailualan näkökulmasta

Tekijä: Siltavirta Katta

Aihe, asiasanat: alueelliset vaikutukset, ammattikorkeakoulu, elämysteollisuus, korkeakouluopiskelu, matkailuala, opinnäytteet, työharjoittelu, yritysyhteistyö

Tiivistelmä: Ammattikorkeakoulujen tulee tehdä entistä laajempaa yhteistyötä yritysten kanssa. Yritysyhteistyön merkitys tulee kasvamaan rahoituskanavien muuttuessa yhä enemmän vastikkeelliseksi. Kun yritysyhteistyö saadaan jokaista osapuolta palvelevaksi, tulee se helpottamaan ammattikorkeakoulujen varainkeruuta, kerryttämään opiskelijoiden osaamista, verkostoja ja helpottaa työllistymistä, opettajat oppivat uutta ja organisaatio ja alue saa vetovoimaa. Tätä lähdettiin pohtimaan matkailualan näkökulmasta, ja miten yritysyhteistyö palvelee Oulun talousalueen matkailualan yrityksiä, Oulun ammattikorkeakoulua ja opiskelijoiden asiantuntijana kehittymistä.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2018-05-21

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2018051124018>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: Julkaisu on tekijänoikeussäännösten alainen. Teosta voi lukea ja tulostaa henkilökohtaista käyttöä varten. Käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.

Näin viittaat tähän julkaisuun

Siltavirta, K. 2018. Yritysyhteistyö Oulun ammattikorkeakoulussa matkailualan näkökulmasta. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 27. Hakupäivä xx.x.2018. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2018051124018>.